

23. JUNI

NR. 107

Slagtealder for gæs I Tilvækst, foderforbrug, kemisk sammensætning, slagteudbytte og slagtekvalitet

*Folmer Høj
Afdelingen for forsøg med fjerkræ*

I hele opdrætningsperioden fra 0–15 uger havde gaserne den bedste daglige tilvækst sammenlignet med gæssene, og i de sidste uger var der en betydelig stigning i kg foder pr. kg tilvækst hos begge køn.

Gaser og gæs på 9–10 uger var meget lette at plukke; de havde fjerskifte i perioden 11 til 14 uger og var igen lette at plukke ved 15 uger. En forøgelse af slagtealderen ud over 10 uger gav følgende resultater: en lille forøgelse af slagteudbyttet, slagtekvaliteten ændredes ikke, og fedtindholdet blev forøget.

Indledning

I de senere år har der været en stigende interesse for at slagte gæs ved en tidligere alder end de normale 15–16 uger. Dette er forståeligt, idet der i de sidste uger af opdrætningstiden sker en voldsom stigning i foderforbrug pr. kg tilvækst, hvilket bevirker en betydelig fordyrelse af produktionen. Desuden kunne det tænkes, at der hos en del konsumenter var interesse for en mindre gås til en rimelig pris, såfremt dette slagteprodukt har en tilfredsstillende kvalitet. Formålet med forsøget, der er omtalt i denne og den følgende meddelelse, var at undersøge de to køns tilvækst og

foderforbrug – specielt i de sidste uger af opdrætningstiden. Desuden om det er muligt at opnå et tilfredsstillende slagteprodukt ved en tidligere slagtealder, herunder gæs, der er lette at plukke (ikke i fjerskifte) og giver et tilfredsstillende slagte- og parteringsudbytte, samtidig med at de smagsmæssige kvaliteter er i orden.

Materiale og metoder

Til forsøget blev indsat 215 gaser og 175 gæs, fordelt på 16 rum. Rumstørrelsen i starthuset er på 5,1 m², og ved indsættelsen var hele huset

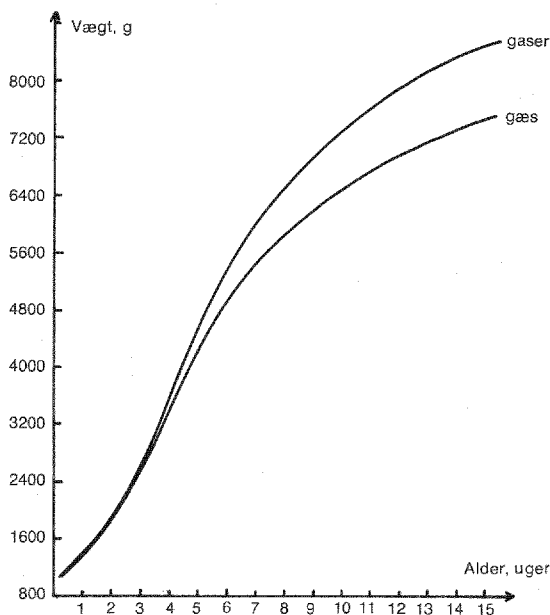
opvarmet med gaskyllingemødre til 30°C. I de første 14 dage blev rumtemperaturen sænket med 5° pr. uge; i denne periode var der en luftfugtighed på 60–70%. Efter 14 dage blev gæslingerne mærket med et holdnummer i vingen og sat i løbegårde under halvtag. I starthuset blev anvendt strøelse af fræsespån, og i opdrætningshuset, hvor rumstørrelsen var 27,2 m², anvendtes hel halm som strøelse. Der blev foretaget holdvis vejning samt opgørelse over foderforbrug hver 14. dag. De første 2 uger blev der fodret med en andestarter, fra 2.–8. uge anvendtes andevoksefoder, og fra 8.–15. uge fik gæssene andefedefoder.

De tre foderblandinger indeholdt ifølge kemisk analyse:

	Startfoder	Voksefoder	Fedefoder
kcal./kg foder	2835	2855	2810
% råprotein	20,8	16,5	12,2
% p-s ford. renp.	18,0	14,5	10,7
g prot./3000 kcal.	191	152	114

Gæssene blev slagtet, da de var henholdsvis 68, 84, 91 og 105 dage. Ved hver alder blev slagtet ca. 50 gaser og 40 gæs, og på slagteriet blev begge køn bedømt for udseende efter plukning og hver enkelt vejet slagtet og opskåret; slagte kvalitet blev bedømt efter en skala fra 1–8 points og brystkødens tykkelse målt med en millimetergraveret metalsøger. Ved hver af 4 slagtealder udtog man 9 gaser og 9 gæs til partering i brystkød, overlår, underlår og vinger; desuden blev udtaget 5 gaser og 5 gæs til organoleptisk bedømmelse (smagsbedømmelse) samt undersøgelse af optønings- og stegesvind.

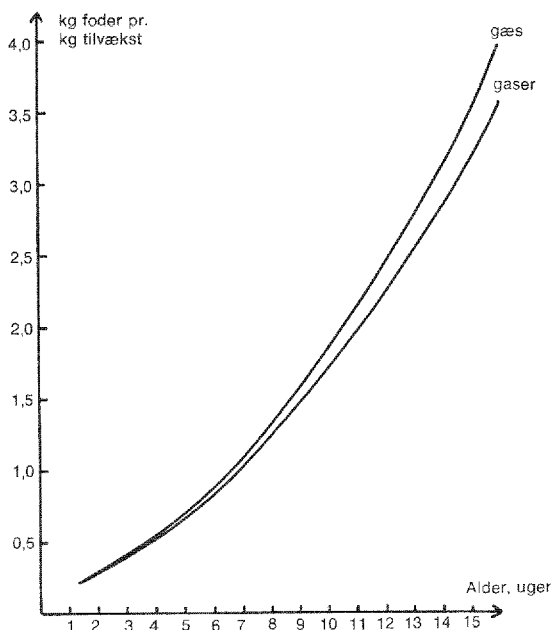
Resultater

Figur 1. Vægt hos gaser og gæs i relation til alderen

Gaserne har i hele opdrætningstiden haft en tilvækst, der var større end gæssenes, specielt i de 2 uger fra 5–7 ugers alderen, hvor gasernes tilvækst var 22% større end gæssenes. Ellers har vægtkurven nogenlunde samme forløb hos de to køn med den største tilvækst fra 2–7 ugers alderen; den gennemsnitlige daglige tilvækst var i

denne periode hos gaser på 125 g og hos gæs på 108 g. I perioden 7–13 uger havde gaserne en tilvækst på 50 g og gæssene en tilvækst på 40 g pr. dag; i de sidste 2 uger af opdrætningstiden faldt tilvæksten meget stærkt og var hos begge køn på 20–25 g pr. dag.

Figur 2. kg foder pr. kg tilvækst hos gaser og gæs i relation til alderen

kg foder pr. kg tilvækst, beregnet fra forsøgets start eller beregnet for de enkelte perioder, var hos begge køn jævnt stigende i de første 9 uger af opdrætningstiden. I perioden 9–13 uger havde gaserne et foderforbrug på 7,68 – og gæssene et foderforbrug på 9,33 kg foder pr. kg tilvækst, og fra 13–15 uger var de tilsvarende tal henholdsvis 22,50 og 21,37 kg foder pr. kg tilvækst, altså en voldsom stigning i foderforbruget i de sidste uger af opdrætningstiden hovedsagelig på grund af fjerskifte i denne periode. For hele opdrætningstiden 0–15 uger havde gaserne et foderforbrug på 4,22 kg – og gæssene et foderforbrug på 4,60 kg foder pr. kg tilvækst; det totale foderforbrug hos gaser var på 32,7 kg, mens gæssenes foderforbrug til 15 uders alderen var på 31,0 kg.

Tabel 1. Den kemiske sammensætning hos gaser og gæs i relation til alderen

Køn	alder, dage	tørst. %	aske %	råprot. %	fedt %
gaser	63	40,14	3,95	14,88	21,80
gæs	63	41,85	4,22	14,81	23,09
gns.	63	41,00	4,09	14,85	22,45
gaser	84	42,11	4,44	15,19	22,96
gæs	84	41,92	3,87	15,39	22,59
gns.	84	42,02	4,16	15,29	22,78
gaser	105	44,75	3,87	15,36	26,37
gæs	105	45,55	3,89	15,01	26,94
gns.	105	45,15	3,88	15,19	26,66

Der var en meget sikker stigning i de to køns tørstofindhold med stigende slagtealder; den

største stigning skete fra 12–15 uger. Stigningen i tørstofindholdet skyldes udelukkende, at der var en stigning i de to køns fedtindhold (Stoldt fedt) – en mindre stigning fra 9–12 uger og fra 12–15 uger i gennemsnit – en stigning på næsten 4%; derimod var % aske og % råprotein uafhængig af slagtealderen. Der fandtes ingen forskel på gaser og gæs med hensyn til kemisk sammensætning ved de tre slagtealdre.

Tabel 2. Vægt, slagteudbytte og slagtekvantitet hos gaser og gæs i relation til alderen

Køn	alder, dage	lev. vægt, g	slagt. %	opsk. %	kar.	brk. mm
gaser	68	6416	86,0	67,1	4,6	29,1
gæs	68	5627	85,2	65,3	4,4	27,9
gns.	68	6022	85,6	66,2	4,5	28,5
gaser	84	7375	85,6	67,4	4,8	31,4
gæs	84	6127	85,2	66,6	4,6	30,6
gns.	84	6751	85,4	67,0	4,7	31,0
gaser	91	7424	86,1	67,9	4,6	30,4
gæs	91	6392	86,0	67,9	4,9	30,1
gns.	91	6908	86,1	67,9	4,8	30,3
gaser	105	7740	86,1	67,8	4,5	30,2
gæs	105	6748	85,8	67,6	5,0	30,8
gns.	105	7244	86,0	67,7	4,8	30,5

Slagtevægt er levendevægt – blod, fjer og løb, og slagteprocent er slagtevægt i relation til levendevægt. Den opskårne vægt er slagtevægt – hals, spiselig indmad og indvolde, og opskæringsprocenten er opskåret vægt i relation til slagtevægt. Det fremgår af tabel 2, at slagteprocent var uafhængig af både slagtealder og køn, hvorimod der var en mindre stigning i opskæringsprocenten med stigende slagtealder indtil 13 uger. Forskel på parteringsudbytte hos de to køn var faldende fra 1,8 til 0,2 procentenheder med stigende alder. Karakter for slagtekvantitet var uafhængig af slagte-

tealder og køn, mens brystkødets tykkelse blev forøget med 2–2,5 mm fra slagtealderen 68 dage til de øvrige slagtealdre; mm brystkød var næsten ens hos de to køn.

Konklusion

Undersøgelse over tilvækst og foderforbrug hos gaser og gæs viser, at vægkurven for de to køn har nogenlunde samme forløb gennem opdrætningstiden, og at gaserne i hele perioden fra 0–15 uger har den største tilvækst. Den største daglige tilvækst er hos begge køn fra 2–7 ugers alderen; efter 7 uger sker et fald i tilvæksten, og i de sidste 2 uger af opdrætningstiden falder den meget stærkt. Der er en moderat stigning i kg foder pr. kg tilvækst i de første 9 uger af opdrætningstiden, hvorefter der sker en ret betydelig forøgelse af foderforbruget; i de sidste 2 uger var der således et foderforbrug på ca. 22 kg pr. kg ekstra tilvækst i gennemsnit for gaser og gæs.

Aske- og råproteinindholdet i de grydeklare gaser og gæs er uafhængigt af slagtealderen, hvorimod der er en stigning i fedtindhold og som følge heraf også en stigning i tørstofindholdet med stigende slagtealder – specielt ved forøgelse af slagtealderen fra 12 til 15 uger. Der er ingen forskel på de to køns kemiske sammensætning ved de tre slagtealdre. Gaser og gæs er meget lette at plukke ved en alder på 68 dage og har et absolut tilfredsstillende udseende efter plukning, der er altså ingen problemer med fjerskifte ved denne slagtealder. Til gengæld er de meget pindede ved 12 og 13 uger, hvilket giver et ret utilfredsstillende slagteprodukt; ved 15 uger er fjerskiftet slut, og begge køn er igen meget lette at plukke. Slagteudbytte i form af slagte- og opskæringsprocent samt karakter for slagtekvantitet er uafhængig af alder og køn, mens brystkødets tykkelse er mindst ved slagtealderen på 68 dage.